

В.Ф. Кифяк, д.е.н., професор,

<http://orcid.org/0000-0001-7632-5248>

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,

О.В. Кифяк, к.е.н., доцент,

<http://orcid.org/0000-0003-3689-8548>

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича,

м. Чернівці

ВПЛИВ РЕГІОНАЛЬНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ПРИКОРДОННИХ ОБЛАСТЯХ

Анотація

Актуальність. Постановка проблеми. Будь-яка область в процесах формування туристичних дестинацій має свої переваги та особливості. Для західноукраїнських прикордонних областей важливими є виділення територіальних одиниць як базових при формуванні дестинацій, визначення впливу кордону на туристичні потоки, організація транскордонного обслуговування тощо. Дослідженні цих та інших факторів впливу на формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях обумовлюють актуальність наукового дослідження. Невирішеною проблемою залишається визначення місця західноукраїнського регіону серед інших областей України за основними рейтинговими показниками з формування туристичних потоків та надання послуг іноземним туристам з прикордонних країн, що сприятиме визначення регіональних факторів впливу на формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях.

Мета дослідження полягає у визначенні регіональних факторів впливу на формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях.

Методи. Методологічною основою дослідження стало використання системно-структурного підходу для виділення територіальних одиниць як базових для формування туристичних дестинацій та методів: аналізу для визначення регіональних підходів, що мають вагомий вплив на формування туристичних дестинацій; позиціонування для встановлення місця західноукраїнських прикордонних областей серед інших областей України за показниками ЮНВТО та визначення основних факторів впливу на формування туристичних дестинацій.

Результати дослідження. На основі використання системно-структурного підходу до районування туризму виділено територіальні одиниці як базові для формування туристичних дестинацій. Проаналізовано туристичну діяльність у західноукраїнських прикордонних областях у 2019 році, що свідчить про нерівномірність розвитку туристичної сфери в різних територіях, особливо з надання послуг іноземним туристам, та вказує на те, які послуги необхідно розвивати, на що звернути увагу та як організувати управління. Визначено

регіональні підходи, що мають вагомий вплив на формування туристичних дестинацій. На основі проведеного аналізу туристичних ресурсів, розвитку загальної та спеціальної інфраструктури, визначення ефективності маркетингової політики та ставлення місцевого населення до туристів здійснено позиціонування західноукраїнських прикордонних областей за рейтинговими показниками, визначеними ЮНВТО для туристичних дестинацій. Аналіз туристичних потоків до України підтвердив, що лідерами за чисельністю в'їзних туристів (іноземців), яким надано обслуговування туроператорами та турагентами у 2019 р., історично залишаються країни, що мають кордони з західноукраїнськими областями.

Практичне значення. Визначення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях має важливе значення при розробці стратегій соціально-економічного розвитку регіонів, обласних та районних програм розвитку туризму, плануванні та розробці ландшафтно-маршрутних коридорів, що зв'язують між собою ареали, ядра і локуси в єдиний територіальний каркас.

Перспективи подальших досліджень. Важливими напрямками подальших наукових досліджень у контексті формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях є участь їх у реалізації Стратегії ЄС для Дунайського регіону, дотримання принципів та пріоритетних завдань.

Ключові слова: фактори, формування, туристичні дестинації, область, аналіз, позиціонування, туристичні потоки.

Кількість: джерел – 18; таблиць – 3.

Vasyl Kyfiak, Doctor of Economic Sciences, Professor,
<http://orcid.org/0000-0001-7632-5248>

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE,

Oleksandr Kyfiak, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
<http://orcid.org/0000-0003-3689-8548>

Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University,
Chernivtsi

THE INFLUENCE OF REGIONAL FACTORS ON THE FORMATION OF TOURIST DESTINATIONS IN WESTERN CROSS-BORDER REGIONS OF UKRAINIAN

Summary

Any region in the process of forming tourist destinations has its advantages and features. For the western Ukrainian cross-border it is important to allocate territorial units as basic, in the formation of destinations, to determine the impact of the border on tourist flows, the organization of cross-border services and more. Considering these and other factors influencing the formation of tourist destinations in western Ukrainian cross-border regions determine the relevance of

scientific research. The unresolved problem is to determine the place of western Ukrainian regions among other regions of Ukraine on the main rating indicators, the formation of tourist flows and services to foreign tourists from cross-border countries, which will help to determine regional factors influencing the formation of tourist destinations in western Ukrainian cross-border regions.

The purpose of the study is to determine the regional factors influencing the formation of tourist destinations in western Ukrainian cross-border regions.

The methodological basis of the study compiles a system-structural approach to the allocation of territorial units as a basis for the formation of tourist destinations. The following methods have been applied to the research: analysis to identify regional approaches that have a significant impact on the formation of tourist destinations; positioning to establish the place of the western Ukrainian cross-border regions among other regions of Ukraine according to UNWTO indicators and to determine the main factors influencing the formation of tourist destinations.

Based on the use of a system-structural approach to tourism zoning, territorial units are identified as basic for the formation of tourist destinations. Tourism activities in western Ukrainian cross-border regions in 2019 are analyzed, which indicates the uneven development of the tourism sector in different areas, especially the provision of services to foreign tourists and indicates what services need to be developed, what to look for and how to organize management. Regional approaches that have a significant impact on the formation of tourist destinations are emphasized. Based on the analysis of tourist resources, development of general and special infrastructure, determining the effectiveness of marketing policy and the attitude of the local population to tourists, the positioning of western Ukrainian cross-border regions on the rating indicators defined by UNWTO for tourist destinations. The analysis of tourist flows to Ukraine confirmed that the leaders in the number of incoming tourists (foreigners) who were provided with services by tour operators and travel agents in 2019 are countries that have borders with western Ukrainian regions.

Determining external and internal factors influencing the formation of tourist destinations in western cross-border regions is important in developing strategies for socio-economic development of regions, regional and district tourism development programs, planning and development of landscape-route corridors connecting areas, cores and loci in a single territorial framework.

Important areas of further research in the context of the formation of tourist destinations in western Ukrainian cross-border regions are their participation in the implementation of the EU Strategy for the Danube Region, compliance with the principles and priorities.

Keywords: factors, formation, tourist destinations, region, analysis, positioning, tourist flows.

Number of sources – 18; tables – 3.

Постановка проблеми. Для розвитку туризму та формування туристичних дестинацій будь-яка область має свої переваги та особливості, залежно від історичного розвитку, геополітичного та географічного розташування, наявності природних ресурсів, в тому числі

рекреаційних, культурно-історичної спадщини, розвитку загальної та спеціальної інфраструктури та ін. Для західноукраїнських прикордонних областей, окрім цього, важливими є організація транскордонного співробітництва, участь у роботі єврорегіональних утворень, розвиток прикордонної інфраструктури та транзитного обслуговування туристів тощо. Аналіз цих та інших факторів впливу на формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях обумовлюють актуальність наукового дослідження.

Водночас невирішеною проблемою залишається територіальна спеціалізація розвитку туризму за видами туристичної діяльності та за областями, що є основою для формування туристичних дестинацій різного профілю та типу, які, своєю чергою, відіграють значну роль в економіці територіальних громад та областей загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики регіонального розвитку туризму, формування туристичних дестинацій і їх функціонування, економічного впливу на розвиток регіонів широко висвітлені у публікаціях зарубіжних та вітчизняних науковців. Забезпеченість туристичними ресурсами регіонів, оцінка природно-рекреаційного потенціалу, функціонування та управління туристичними дестинаціями, інноваційні підходи до розвитку туризму в регіонах розкрито у працях W. Althofa [1], T. Biegera, P. Beritelli [2], Andrzeja Stasiaka, Jolanty Śledzińskiej, Bogdana Włodarczyka [3], A. A. Мазаракі, Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко [4], Н. В. Корж, Д. І. Басюк [5], Т. В. Бут, В. М. Зайцевої, Д. Д. Гурової [6], В. Г. Герасименка [7], Т. Ю. Лужанська [8] та ін.

Так, зокрема, Л. І. Юрчишина вважає, що «інноваційні технології в туризмі все частіше розглядаються в сучасній науці в контексті розвитку регіональних туристичних дестинацій – територій, де функціонує вільна сукупність підприємств і груп, які реалізують спільні інтереси через часткову взаємодію між собою, своєрідних одиниць бізнесу, які, завдяки певним чинникам і наявності спеціалізованої інфраструктури, стають або можуть стати центрами концентрації туристичних потоків. Дестинації виступають самостійними конкурентними одиницями у сфері в'їзного і внутрішнього туризму. Це широке визначення, яке може охоплювати територіальну одиницю будь-якого масштабу – туристичного регіону,

країни, територіально-адміністративної одиниці і навіть туристичного об'єкту» [9, с.79].

Окремі науковці стверджують, що формування DESTИНАЦІЙ передбачає об'єднання «підприємств інфраструктури туризму, що пропонують якісні послуги і товари, посередницьких підприємств, що забезпечують виробництво й реалізацію туристичного продукту, підприємств, що забезпечують реалізацію мети подорожі туриста та підприємств, що пропонують сформований туристичний продукт відповідно до існуючого попиту» [10, с. 36].

Проте питання особливостей формування туристичних DESTИНАЦІЙ у прикордонних областях, визначення факторів впливу на процеси створення та функціонування DESTИНАЦІЙ досліджені недостатньо.

Мета та завдання дослідження. Основна мета дослідження полягає у встановленні та визначенні впливу регіональних факторів на формування туристичних DESTИНАЦІЙ шляхом здійснення системного аналізу обсягу наданих туристичних послуг в західноукраїнських прикордонних областях, визначення їх місця серед інших областей України по рейтингових показниках визначених ЮНВТО для туристичних DESTИНАЦІЙ та аналізу туристичних потоків з прикордонних країн.

Виклад основного матеріалу дослідження. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлює, що адміністративно-територіальною одиницею є «область, район, місто, район у місті, селище, село» [11, ст.1]. Розглядаючи такий поділ та виділяючи область як найбільшу адміністративно-територіальну одиницю в Україні та компактну частину єдиної території країни, що є просторовою основою для організації і діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, варто зазначити, що на основі такого поділу досліджуються питання нерівномірності розвитку областей, їх ресурсного забезпечення, особливості розміщення окремих видів економічної діяльності в тому числі і туристичної.

Туризм у багатьох областях України є пріоритетним напрямом соціально-економічного розвитку і саме тому створення туристичних DESTИНАЦІЙ на привабливих для відвідувачів територіях значно активізує всю туристичну систему регіону.

Як зазначає Г. І. Михайліченко, «...кожен з регіонів нашої країни має свою специфіку, свою неповторність і переваги. Виступаючи як оригінальні

територіальні структури, що мають на ринку властиву лише їм «торгово-рекреаційну марку» (регіональний бренд), дестинації характеризуються як відчутною нерівномірністю розвитку ресурсної бази, так і різними показниками функціонування рекреаційної сфери» [12, с. 135].

Західноукраїнські прикордонні області мають значний потенціал для розвитку туризму, починаючи від окремих культурно-історичних пам'яток, розташованих на їхніх територіях, до Карпатського регіону загалом.

Використання системно-структурного підходу до районування туризму дозволило виділити наступні територіальні одиниці як базові при формуванні туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях:

1. Прикордонний регіон – сукупність прикордонних областей України, що мають кордони з іншими країнами.

2. Прикордонна область – адміністративно-територіальна одиниця, яка має кордони з іншими країнами та є однією з найважливіших для аналізу як міжнародного туризму (міждержавні та транскордонні туристичні потоки), так і для економіки області та країни загалом.

3. Ареал – територія зосередження природних рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, розвинутої загальної та спеціальної інфраструктури.

4. Ядро – функціональний центр розвитку туризму.

5. Локуси – точкові елементи в складі функціональних центрів (ядер) розвитку туризму, що формуються на основі окремих рекреаційних та культурно-історичних пам'яток, інфраструктурних об'єктів (готелів, турбаз, будинків відпочинку) тощо.

Туристична діяльність у західноукраїнських прикордонних областях у 2019 році здійснювалась 265 туристичними підприємствами (туроператорами і турагентами) та 541 фізичною особою підприємцем (турагентами), якими в сукупності надано обслуговування 395632 туристам [13].

За статистичними даними, обсяг туристичних послуг, реалізованих туроператорами та турагентами у 2019 році організаціям та безпосередньо туристам у західноукраїнських областях, складає 3899168,3 тис. грн (табл.1).

**Обсяг туристичних послуг (вартість туристичних путівок),
реалізованих туроператорами та турагентами, у 2019 році за
західноукраїнськими областями*
(юридичні та фізичні особи)**

(тис. грн)

	Обсяг туристичних послуг (вартість туристичних путівок), усього	У тому числі реалізованих				
		іншим організаціям	безпосередньо населенню			
			усього	з них		іноземцям
				громадянам України для подорожі		
				в межах України	за кордон	
Волинська	311458,1	6925,7	304532,4	4710,6	295486,2	4335,6
Закарпатська	272960,0	1531,3	271428,7	12288,6	259134,6	5,5
Івано-Франківська	590152,9	2390,9	587762,0	286966,1	282363,9	18432,0
Львівська	2426820,3	700905,9	1725914,4	340171,0	1329337,5	56409,9
Чернівецька	297777,0	76,8	297700,2	3385,0	292395,2	1920,0
Усього по західно-українським областям	3899168,3	711830,6	3187337,7	647521,3	2458717,4	81099,0
Україна	69760685,8	6839193,4	62921492,4	1428696,8	61143367,9	349427,7

* Джерело: розроблено авторами на основі інформації, взятої із статистичного вісника «Туристична діяльність в Україні у 2019 році» [13].

Аналіз обсягу наданих туристичних послуг у західноукраїнських прикордонних областях свідчить про нерівномірність розвитку туристичної сфери в різних територіях, особливо з надання послуг іноземним туристам (табл. 1), що вказує на те, які послуги необхідно розвивати, на що звернути увагу та як організувати управління. Тут важливу роль відіграють регіональні підходи, що мають вагомий вплив на формування туристичних дестинацій.

По-перше, області різняться між собою за наявністю у них особливих ознак, які є атрактивними (привабливими) для туристів і рекреантів.

По-друге, відрізняються набором цих ознак та їх виразністю.

По-третє, у всіх областях різний рівень забезпеченості необхідною інфраструктурою та системою організації подорожей і відпочинку.

Розглядаючи поняття туристичної дестинації як інтегральної категорії, що включає в себе території, забезпечені унікальними туристичними ресурсами різних рівнів, масштабів та спеціалізації, підтверджена наявність у західноукраїнських прикордонних регіонах уніфікованих вимог та основних показників, визначених Всесвітньою туристичною організацією (ЮНВТО) для туристичних дестинацій (табл. 2).

Проведений аналіз природно-рекреаційного потенціалу західноукраїнських прикордонних регіонів [14, с. 197–198], об'єктів культурної спадщини України за регіонами, зокрема пам'яток національного значення [15, с. 98], даних державної служби статистики за 2019 рік по регіонах за кількістю місць у готелях та аналогічних засобах розміщення [16], наявності, протяжності та якості міжнародних та національних автомобільних доріг [17] та проведення вибіркового опитування серед місцевого населення – все це сприяло встановленню місця кожної західноукраїнської прикордонної області серед 22 областей України за основними рейтинговими показниками, визначеними ЮНВТО для туристичних дестинацій (табл. 2), та визначенню основних факторів впливу на формування туристичних дестинацій.

Таблиця 2

Позиціонування західноукраїнських прикордонних областей за рейтинговими показниками, визначеними ЮНВТО для туристичних дестинацій*

№ п/п	Західноукраїнські прикордонні області	Показники	Місце області (серед 22 областей України)
1	2	3	4
1.	Волинська	1. За кількістю природних рекреаційних об'єктів 2. За кількістю культурно-історичних об'єктів національного значення 3. За відкритістю та доступністю для туризму 4. За кількістю місць в готелях та ресторанах 5. За якістю доріг 6. За ефективністю маркетингової політики 7. За ставленням місцевого населення до туристів	19 3 6 20 6 7 8
2.	Закарпатська	1. За кількістю природних рекреаційних об'єктів 2. За кількістю культурно-історичних об'єктів національного значення 3. За відкритістю та доступністю для туризму 4. За кількістю місць в готелях та ресторанах	2 8 3 6

1	2	3	4
		5. За якістю доріг 6. За ефективністю маркетингової політики 7. За ставленням місцевого населення до туристів	5 5 4
3.	Івано-Франківська	1. За кількістю природних рекреаційних об'єктів 2. За кількістю культурно-історичних об'єктів національного значення 3. За відкритістю та доступністю для туризму 4. За кількістю місць в готелях та ресторанах 5. За якістю доріг 6. За ефективністю маркетингової політики 7. За ставленням місцевого населення до туристів	7 7 2 3 7 4 3
4.	Львівська	1. За кількістю природних рекреаційних об'єктів 2. За кількістю культурно-історичних об'єктів національного значення 3. За відкритістю та доступністю для туризму 4. За кількістю місць в готелях та ресторанах 5. За якістю доріг 6. За ефективністю маркетингової політики 7. За ставленням місцевого населення до туристів	4 1 1 1 2 2 1
5.	Чернівецька	1. За кількістю природних рекреаційних об'єктів 2. За кількістю культурно-історичних об'єктів національного значення 3. За відкритістю та доступністю для туризму 4. За кількістю місць в готелях та ресторанах 5. За якістю доріг 6. За ефективністю маркетингової політики 7. За ставленням місцевого населення до туристів	15 10 5 19 9 8 10

*Джерело: розроблено авторами на основі літературних джерел, даних Державної служби статистики та урядових рішень.

Як бачимо з табл. 2, найбільш вагомими регіональними факторами, які позитивно впливають на формування дестинацій в західноукраїнських прикордонних областях, є наявність великої кількості природних рекреаційних об'єктів, культурно-історичних пам'яток, відкритість та доступність до них, забезпеченість місцями в готелях та ресторанах, якість доріг, позитивне ставлення місцевого населення до туристів тощо, де за цими показниками більшість областей займають від першого до десятого місця.

Аналіз туристичних потоків до України свідчить, що лідерами за чисельністю в'їзних туристів (іноземців), яким надано обслуговування

туроператорами та турагентами, у 2019 р. історично залишаються країни, що мають кордони з західноукраїнськими областями (табл. 3).

Таблиця 3

Туристичні потоки в Україну з країн, що мають кордони з західноукраїнськими областями та іноземні туристи яким надано обслуговування туроператорами та турагентами у 2019 р. (юридичні та фізичні особи)*

у тому числі	Усього іноземців, яким надано обслуговування туроператорами та турагентами	У тому числі обслуговані	
		туроператорами	турагентами
Білорусь	3161	1415	1746
Республіка Молдова	7900	1207	6693
Польща	10123	2271	7852
Румунія	423	406	17
Словаччина	720	147	573
Угорщина	351	327	24
Усього з країн що мають кордони з західноукраїнськими областями	22678	5773	16905
Усього в'їзних туристів в Україну	86840	37896	48944

*Джерело: розроблено авторами на основі статистичного вісника «Туристична діяльність в Україні у 2019 році» [13].

Як зазначають науковці Н. В. Погуда, Т. Ю. Примак та Л. О. Івченко, «такий рейтинг країн-лідерів пояснюється передусім географічною близькістю країн, з якими межує Україна. Родинні відносини також впливають на відвідування громадян саме цих іноземних країн, тому доцільно розробляти програми дій, які б заохочували відвідувати іноземних туристів не лише з прилеглих територій, а й орієнтуватися на споживача з інших країн та регіонів» [18, с.128].

Формуванню туристичних потоків з сусідніх країн сприяє транскордонне співробітництво, участь областей у роботі єврорегіонів «Карпатський», «Верхній Прут» та «Буг», подібність культур, мов, звичаїв, обрядів, традицій.

Водночас, аналіз туристичних потоків з прикордонних країн свідчить, що незважаючи на те, що частка іноземних туристів з цих країн у загальній чисельності в'їзних туристів в Україну залишається вагомою та складає понад 26% від загальноукраїнського показника (табл. 3), відбувається поступове зниження чисельності іноземних туристів.

За результатами опитування, поступове зниження чисельності туристів пояснюється як зовнішніми, так і внутрішніми факторами, зокрема, окупація Криму та конфлікт на Сході України, введення з 01.01.2018 року змін до Митного кодексу України, що значно обмежує безмитний перетин товарів через кордон, погіршення економічної ситуації в прикордонних областях, погана транспортна доступність та низька якість автомобільних доріг, недостатній рівень просування регіональних туристичних продуктів, низька ефективність маркетингової політики.

До регіональних факторів негативного впливу на формування туристичних дестинацій відносяться стан безпеки в регіоні, в тому числі особистої, екологічної, інформаційної, високий рівень цін та невідповідність туристичної інфраструктури міжнародним стандартам, проблеми з вивезенням сміття та побутових відходів у курортних центрах, на туристичних об'єктах та природних місцях, порушення екологічних норм у рекреаційних зонах внаслідок необґрунтованої забудови об'єктами туристичної інфраструктури тощо.

Висновки. Визначення зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на формування туристичних дестинацій у західноукраїнських прикордонних областях має важливе значення при розробці стратегій соціально-економічного розвитку регіонів, обласних та районних програм розвитку туризму, плануванні та розробці ландшафтно-маршрутних коридорів, що зв'язують між собою ареали, ядра і локуси в єдиний територіальний каркас.

Вагомий вплив на формування туристичних потоків з територій сусідніх країн має транскордонне співробітництво, участь областей у євро регіональних утвореннях, проведенні спільних заходів, де наявність кордону є своєрідним ресурсом та стимулятором розвитку в'їзного туризму.

Позиціонування західноукраїнських прикордонних областей за рейтинговими показниками, визначеними ЮНВТО для туристичних дестинацій, підтверджує можливість активізації розвитку туризму, шляхом

формування DESTИНАЦІЙ та ефективного використання природних рекреаційних ресурсів, культурно-історичної спадщини, розбудови загальної та спеціальної інфраструктури тощо.

Список використаних джерел:

1. Althof W. Incoming-Tourismus. Muenchen: Wien : Oldenbourg, 1996.
2. Bieger Thomas, Beritelli Pietro. MANAGEMENT VON DESTINATIONEN. De Gruyter Oldenbourg. 2012. Fester Einband 310.
3. Szlaki turystyczne od pomysłu do realizacji / Praca zbiorowa pod redakcją Andrzeja Stasiaka, Jolanty Śledzińskiej, Bogdana Włodarczyka. Warszawa – Łódź, 2014. 527 s.
4. Туристські DESTИНАЦІЇ (теорія, управління, брендинг) : монографія / А. А. Мазаракі, Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. 388 с.
5. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними DESTИНАЦІЯМИ. Вінниця, 2017. 321 с.
6. Бут Т. В., Зайцева В. М., Гурова Д. Д. Туристські ресурси України. Запоріжжя, 2018. 311 с.
7. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону / За заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса, 2016. 261 с.
8. Лужанська Т. Ю. Стратегії розвитку регіональних туристичних DESTИНАЦІЙ. *Науковий вісник Мукачівського державного університету (серія «Економіка»)* : зб. наук. пр. Мукачево: МДУ, 2014. Вип. 2 (2). С. 175–180.
9. Юрчишина Л. І. DESTИНАЦІЯ як основа регіонального розвитку туризму. *Економіка регіонів. Економічний вісник*. Дніпропетровськ, 2017. №4. С. 77–84.
10. Семенова М. В., Гунаре М. Правове визначення туристичної DESTИНАЦІЇ з урахуванням міжнародного законодавства та національного законодавства країн ЄС. *Право та інновації*. Харків, 2019. № 4 (28). С. 34–39.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1997. № 24, ст.170 (із змінами).
12. Михайліченко Г.І. Управління потенціалом туристичних DESTИНАЦІЙ. *Інноваційна економіка* : науково-виробничий журнал. 2020. №1–2 [82].
13. Статистичний вісник «Туристична діяльність в Україні у 2019 році». URL: www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/tyr/tyr_dil/tur_d_19_u.xlsx
14. Менеджмент туристичної індустрії / Руденко В.П., Вацеба В. Я., Підгірна В. Н. та ін. Чернівці : ЧНУ ім. Федьковича, 2019. 504 с.
15. Поливач К. А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України / Наук. ред. Руденко Л. Г. Київ : Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.
16. Колективні засоби розміщування в Україні у 2019 році. URL: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm
17. Про затвердження переліку автомобільних доріг загального користування державного значення : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2019-%D0%BF#Text>
18. Погуда Н. В., Примак Т. Ю., Івченко Л. О. Дослідження чутливості туристичних потоків до впливу світових та локальних чинників. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. 2020. Т. 31 (70), № 2. С. 124–131.

References:

1. Althof, W. (1996). Incoming-Tourismus. Muenchen: Wien : Oldenbourg.
2. Bieger, Thomas, Beritelli, Pietro (2012). MANAGEMENT VON DESTINATIONEN. De Gruyter Oldenbourg. Fester Einband 310.
3. Ed. Stasiak, A., Śledzińska, J., Włodarczyka, B. (2014). *Szlaki turystyczne od pomysłu do realizacji*. Warszawa – Łódź, 527 s. (in Pol.).
4. Mazaraki, A., Tkachenko, T., Melnichenko, S. et al. (2013). *Turystski destynatsii (teoriia, upravlinnia, brendynh)* [Tourist destinations (theory, management, branding)]. Kyiv. nat. trade and economy University, Kyiv, 388 p. (in Ukr.)
5. Korzh, N.V., Basyuk, D.I. (2017). *Upravlinnia turystychnymy destynatsiiamy* [Management of tourist destinations]. Vinnytsia, 321 p. (in Ukr.).
6. Booth, T.V., Zaitseva, V.M., Gurova, D.D. (2018). *Turystski resursy Ukrainy* [Tourist resources of Ukraine]. Zaporozhye, 311 p. (in Ukr.).
7. Ed. V.G. Gerasimenko (2016). *Otsinka turystychno-rekreatsiinoho potentsialu rehionu* [Assessment of tourist and recreational potential of the region]. Odessa, 261 p. (in Ukr.).
8. Luzhanskaya, T.Y. (2014). Strategies for the development of regional tourist destinations. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnogo universytetu (seriia «Ekonomika»)* [Scientific Bulletin of Mukachevo State University (series "Economics")], Mukachevo State University, vol. 2 (2), pp. 175–180 (in Ukr.).
9. Yurchyshyna, L.I. (2017). Destination as a basis for regional tourism development. *Ekonomika rehioniv. Ekonomichnyi visnyk* [Economy of the regions. Economic Bulletin], Dnipropetrovsk, no. 4, pp. 77–84 (in Ukr.).
10. Semenova, M.V., Gunare, M. (2019). Legal definition of a tourist destination taking into account international law and national legislation of EU countries. *Pravo ta innovatsii* [Law and innovation], Kharkiv, no. 4 (28), pp. 34–39 (in Ukr.).
11. On local self-government in Ukraine, Law of Ukraine (1997). *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, № 24, s.170 (as amended) (in Ukr.).
12. Mikhailichenko, G.I. (2020). Potential management of tourist destinations. *Innovatsiina ekonomika* [Innovative economics], no. 1–2 [82] (in Ukr.).
13. Statistical «Bulletin Tourism in Ukraine in 2019». URL: www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/tyr/tyr_dil/tur_d_19_u.xlsx (in Ukr.).
14. Rudenko, V.P., Vatseba, V. Ya., Pidhirna, V.N. et al. (2019). *Menedzhment turystychnoi industrii* [Management of the tourism industry]. ChNU named after Fedkovich, Chernivtsi, 504 p. (in Ukr.).
15. Polyvach, K.A. (2012). *Kulturna spadshchyna ta yii vplyv na rozvytok rehioniv Ukrainy* [Cultural heritage and its impact on the development of regions of Ukraine]. Ed. Rudenko L.G. Institute of Geography of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, 208 p. (in Ukr.)
16. Collective accommodation in Ukraine in 2019. URL: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2019/tyr/kol_zas_ukr/arch_kol_zas_ukr.htm (in Ukr.).
17. *On approval of the list of public roads of state importance*, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of January 30, № 55 (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2019-%D0%BF#Text> (in Ukr.).
18. Poguda, N.V., Primak, T. Yu., Ivchenko, L.O. (2020). Research of sensitivity of tourist flows to the influence of world and local factors. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Ekonomika i upravlinnia* [Scientific notes of TNU named after V.I. Vernadsky. Series: Economics and Management], vol. 31 (70), no. 2, pp. 124–131 (in Ukr.).